

İlköğretim Türkçe ve Matematik Ders Kitapları'nın Genel Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim Türkçe ve Matematik Ders Kitapları'nın Genel Değerlendirme Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23432>

Özet

İlköğretim Türkçe ve Matematik Ders Kitapları'nın Genel Değerlendirme Ölçeği, 2004 yılında **Çetin Semerci** tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ilköğretim kademesinde kullanılan Türkçe ve Matematik ders kitapları'nın genel kalitesini, yapısal uygunluğunu ve pedagojik yeterliliğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, 25 maddeden oluşmakta ve kitapları'n fiziki özellikleri (ciltleme, dikiş), içerik yeterliliği, alıştırma ve etkinlik ve Türkçe yazım kurallarına uygunluk gibi boyutları kapsamaktadır. Elde edilen psikometrik veriler, aracın güvenilir ve geçerli olduğunu göstermektedir.

Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır (1=kapsamıyor, 5=çok yeterli). Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde yapılan faktör analizi ve iç tutarlılık çalışmaları, eğitim araştırmacılarına ve öğretmenlere kitap değerlendirme süreçlerinde standart bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ders Kitabı Değerlendirme, Türkçe Ders Kitabı, Matematik Ders Kitabı, İlköğretim, Likert Ölçeği, Güvenirlilik, Faktör Analizi

Yazarlar

Çetin Semerci

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, ilköğretim düzeyindeki Türkçe ve Matematik ders kitapları'nın çeşitli yönlerden tarafsız ve sistematik bir şekilde değerlendirilmesi için standartlaştırmalı bir araç sağlamaktır. Ölçek, özellikle kitabın fiziksel yapısı, sunulan alıştırmalar ve etkinliklerin niceliği ve niteliği ile dil bilgisi ve yazım açısından uygunluğunu ölçmeye odaklanmıştır.

Ölçek, öğretmenlerin, müfredat geliştiricilerin ve eğitim denetçilerinin ders kitapları'nın mevcut eğitim hedeflerine ne ölçüde hizmet ettiğini belirlemelerine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, materyal seçiminde ve geliştirilmesinde daha bilinçli kararlar alınması hedeflenmiştir.

Yapı

İlköğretim Türkçe ve Matematik Ders Kitapları'nın Genel Değerlendirme Ölçeği, ders kitapları'nın genel kalitesini ve kullanım yeterliliğini değerlendiren çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Ölçeğin maddeleri, ders kitapları'nın sadece didaktik içeriğini değil, aynı zamanda kullanım kolaylığını

etkileyen fiziksel ve biçimsel özelliklerini de kapsamaktadır.

Ölçülen temel yapılar arasında; Fiziksel Kalite (Diki ve ciltleme uygunluğu), İçerik Yeterliliği (Algı ve konuların yeterliliği) ve Dilsel Uygunluk (Türkçe yazım kurallarına uygunluk) bulunmaktadır. Bu çok yönlü yaklaşım, ders kitapları'nın eğitim ortamındaki etkisini bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmeyi mümkün kılmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, ölçek maddelerinin faktör yükleri 0.38 ile 0.64 arasında değeri tespit edilmiştir. Bu değerler, maddelerin ilgili faktörleri temsil etme gücünün yeterli düzeyde olduğunu ve ölçeğin teorik yapıyı ölçme yeteneğine sahip olduğunu göstermektedir.

Faktör yüklerinin bu aralıkta olması, her bir maddenin ölçülmek istenen temel yapıya önemli bir katkı sağladığını ve ölçeğin yapısal olarak sağlam olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, iç tutarlılık katsayıları ve örneklem uygunluk testleri üzerinden raporlanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığı, **Cronbach alpha** katsayısı ile incelenmiş ve 0.73 olarak bulunmuştur. Bu değer, sosyal bilimler araştırmaları için genel kabul görmüş güvenilirlik sınırları içinde yer almaktadır.

Ayrıca, veri setinin faktör analizi için uygunluğunu değerlendiren KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri 0.716, **Bartlett testi** değeri ise 2953.286 olarak rapor edilmiştir. Yüksek KMO değeri ve anlamlı Bartlett testi sonucu, verilerin faktörleştirilebilir olduğunu ve ölçeğin yüksek düzeyde güvenirlik sunduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi (AFA) kullanılmıştır. Analiz öncesinde, veri setinin faktör analizine uygunluğunu test etmek için **KMO** ve **Bartlett testi** sonuçlarına bakılmıştır. KMO değerinin 0.716 olması (kabul edilebilir sınırı olan 0.60'ın üzerinde), veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir. Bartlett testinin (2953.286) anlamlı olması da korelasyon matrisinin birim matristen farklı olduğunu, yani faktörleştirilmesinin yapılabileceğini belirtmiştir.

Faktör analizi sonucunda elde edilen maddelerin faktör yükleri 0.38 ile 0.64 arasında değirmektedir. Bu yükler, maddelerin ilgili faktörlere güçlü bir şekilde yüklendiğini ve ölçeğin net bir faktör yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Ölçek, ders kitapları'nın genel değerlendirilmesi

amaçlarına uygun olarak çok boyutlu bir yapıyı ortaya koymaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Öz Bildirim)

Format: 25 maddelik, 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Eğitimciler, Öğretmenler, Eğitim Yöneticileri ve Araştırmacılar

Yaş Grubu: İlköğretim kademesinde ders veren veya bu materyalleri değerlendiren yetkin profesyoneller.

Popülasyon Detayları: Ölçek, ilköğretim düzeyindeki Türkçe ve Matematik ders kitapları'nı değerlendirmek üzere tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, değerlendirdikleri ders kitabı'nın özelliklerini 1 (kapsamıyor) ile 5 (çok yeterli) arasında puanlayarak görüşlerini belirtirler. Puanların toplamı veya faktör bazlı ortalamaları, kitabın genel yeterliliğini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim, Ders Kitabı, İlköğretim, Psikometri, Öğretim Materyalleri, Çetin Semerci, Çı Tutarlılık

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanmamıştır.

Kurumsal E-posta Adresi: csemerci@bartin.edu.tr

Yazın Adresi: Çetin Semerci, Bartın Üniversitesi (Tahmini, iletişim e-postasına göre)

Bizim, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir dergide yayımlanmıştır ve akademik araştırmalarda kullanıma açıktır. Ölçeğin ticari kullanımı veya telif ücretleri hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır; bu nedenle yazar ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yılı: 2004

Yazar ile iletişim için kullanılan e-posta adresi: csemerci@bartin.edu.tr

Kaynaklar

Semerci, Ç. (2004). İlköğretim Türkçe ve Matematik ders kitapları'nın genel değerlendirme ölçeği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(1), 49-54.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı: eskidergi.cumhuriyet.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: ilkogretim-turkce-ve-matematik-ders-kitaplarini-genel-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

İlköğretim Türkçe ve Matematik Ders Kitapları'nın Genel Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

25 madde

Dikiş ve ciltleme uygundur.

Kitaptaki alıntılar yeterlidir.

Türkçe yazım kurallarına uygundur.